

HOSPODÁŘSTVÍ

Vývoj hospodářství

- konec 19. st. - nejrozvinutější průmysl z celého Rakousko-Uherska
- před II. sv. válkou - 10. místo na světě! (Baťa, Škoda, Zbrojovka,)
- po II. sv. válce hlavně **těžký průmysl** (těžba uhlí, hutnictví, strojírenství); vývoz orientován na **východní trhy** bez potřeby výrazné modernizace ⇒ přesto řada špičkových výrobků (např. Tatra)
- po r. 1989 mnoho státních firem **rozprodáno** i zahraničním majitelům ⇒ někteří výrobu **modernizovali** (Škoda), někteří výrobu **ukončili** (Jawa)
- klesá podíl zemědělství a těžkého průmyslu ⇒ regionální růst **nezaměstnanosti**, roste podíl služeb
- věda a výzkum na dobré úrovni

Zemědělství

- **zajišťuje obživu** i suroviny pro další průmyslová odvětví (chem., kožedělný, farmac., textilní)
- přestože je u nás vyspělé, **nejsme soběstační** ⇒ jsme **závislí na dovozu!** (nebyli jsme cca do r. 1993)
- využíváme přes 1/2 rozlohy země, **ubývá** ale **orné půdy**
- nížiny = **nejúrodnější půda**, vrchoviny a horské oblasti = **pastviny**
- **nejvíce: obilniny a olejiny** (řepka)
- **ubývá: okopanin** (brambory, řepa cukrovka), **pícnin** (krmiva - jetel, vojtěška) i **chmele a lnu**
- v teplých oblastech **ovoce** a **zelenina**, pěstují se i **koření** (kmín, fenykl, majoránka) a **léčivé r.** (heřmánek, máta)
- živočišná výroba = chov **skotu, prasat** (snižování stavů, nahrazováno dovozem), **drůbeže**
- součástí zemědělství je i **lesní hospodářství, rybníkářství a včelařství**
- **negativní trend:** vyvezeme mléko, maso ⇒ přivezeme jogurt, konzervu (můžeme to vyrobit i u nás!)

Průmysl

- **nerostné suroviny:** hnědé a černé **uhlí**, kaolin (výroba porcelánu), sklářské písky, šterkopísky, vápenec, žula, **lithium** (řeší se jeho prodej zahraniční firmě, místo abychom ho těžili a zpracovávali sami!)
- **energetika:** 2/3 tepelné elektrárny, 1/3 jaderné (**Dukovany, Temelín**), **další:** vodní (většina na **Vltavě**), větrné, solární a spalující biomasu - poslední tři mají **mnoho negativ!** Energii **vyvážíme** i do okolních států.
- **hutnictví:** i přes pokles výroby stále významné, **železnou rudu** dovážíme; Ostrava, Vítkovice, Třinec; výroba oceli, trubek, plechů, ...
- **strojírenství:** nejvýznamnější prům. v ČR, Škoda Plzeň (lokomotivy, tramvaje), těžké stroje, automobily (**Škoda, TCPA, Hyundai**), nákladní **Tatra**, autobusy **Iveco**, traktory **Zetor**, malá letadla
- **elektrotechnika:** spíše montovny
- **chemický:** petrochemie = zpracování ropy v rafinériích (**Kralupy nad Vltavou**) ⇒ benzín, nafta, oleje; dále: umělá hnojiva, léky, barvy a čisticí prostředky (**Chemopetrol Litvínov**), pneumatiky (**Barum Continental**)
- **textilní:** i české firmy přesunují výrobu do Asie, vyvíjíme ale technické textilie (nano-, biotechnologie)
- **potravinářský:** maso, mléko, pekárny, minerálky, pivo, víno, zpracování dovezené kávy, cukrovinky; většina podniků patří nadnárodním společnostem, nebo Agrofertu
- **další odvětví:** dřevozpracující ⇒ papírny; český porcelán i sklárny ⇒ úpadek, levná konkurence z Asie; hudební nástroje ⇒ na světové úrovni
- **negativní jev:** budování průmyslových zón „na zelené louce“ (často na orné půdě) ⇒ po pár letech zahraniční investor prostor opustí ⇒ přesune výrobu dál na východ

Služby

- služby **uspokojují** potřeby obyvatel
- tvoří tzv. třetí sektor hospodářství
- **veřejné služby** = školy, zdravotnictví, policie, státní správa ⇒ zajišťuje převážně **stát**
- **komerční služby** = obchody, restaurace, kina, cestovní kanceláře, hotely, ... ⇒ **soukromé**
- velké supermarkety vlastní **nadnárodní společnosti** ⇒ **diktují nízké ceny** tuzemským dodavatelům zboží ⇒ pro ně to může být až likvidační
- kvalitní služby přispívají k rozvoji cestovního ruchu
- v některých obcích **útlum** - **rušení** ordinací lékařů, pošt, obchodů (nedokáží konkurovat cenou supermarketům) = snižování občanské vybavenosti obce

Doprava a spoje

- jsme **křižovatkou** evropských cest
- bohužel roste podíl **silniční nákladní dopravy**, namísto využívání **železnice** ⇒ **vliv na životní prostředí**
- železniční síť přitom máme jednu z **nejhustších** v Evropě
- naopak výstavba **dálnic** a **obchvatů měst** je nedostatečná, pomalá a předražená
- **letiště**: Praha, Brno, Ostrava, Karlovy Vary
- **vodní doprava**: Labe, část Vltavy
- snaha vybudovat plavební kanál **Dunaj - Odra - Labe** ⇒ obrovský dopad na ŽP
- **ropovody** Družba a Ingolstadt, **plynovod**